

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

*ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ*

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

12 Δεκεμβρίου 2003

Βρυξέλλες

**ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ, κ. ΡΑΤ ΣΟΧ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ**

07/S-2003

Γενική Διεύθυνση Προεδρίας

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2003)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2003)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\Bruxelles

ΟΜΙΛΙΕΣ

**ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ PAT COX
ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Βρυξέλλες, 12 Δεκεμβρίου 2003

Θα ήθελα σήμερα να συγχαρώ την Ιταλική Προεδρία για την επιτυχία της όσον αφορά την πρόοδο ορισμένων σημαντικών ζητημάτων: ανάπτυξη, μεθοριακοί έλεγχοι, αποτελεσματική πολυμερής προσέγγιση. Θα ήθελα επίσης να εξάρω το ηγετικό πνεύμα που επέδειξε η Προεδρία τόσο σε πολιτικό όσο και σε διπλωματικό επίπεδο, όπου κορυφαίο ρόλο διαδραμάτισε ο Πρέσβυς Vattani. Μεγάλη πρόοδος έχει σημειωθεί σε θέματα της συναπόφασης. Θα ήθελα να επισημάνω ειδικότερα ένα. Την επόμενη εβδομάδα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα ψηφίσει σχετικά με το αποτέλεσμα της συνδιαλλαγής για τα οικο-σημεία, ένα θέμα που ενδιαφέρει τα μέγιστα ένα κράτος μέλος. Εμείς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είμαστε διατεθειμένοι να επιταχύνουμε τις διαδικασίες μας σχετικά με την «ευρωβινιέτα», εφόσον και εσείς στο Συμβούλιο είστε διατεθειμένοι να ταχύνετε το ρυθμό σας.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως σας ανέφερα όταν συναντηθήκαμε πριν από δύο μήνες, υποστηρίζει τη δράση που αποβλέπει στην ενίσχυση της ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών για την καινοτομία, την έρευνα και ανάπτυξη, τα διευρωπαϊκά δίκτυα και το «πρόγραμμα γρήγορης εκκίνησης».

Χαιρετίζω την έκθεση της Ειδικής Μονάδας με επικεφαλής τον Wim Kok και ελπίζω ότι θα εμπνεύσει τα κράτη μέλη ώστε να επιταχύνουν τις μεταρρυθμίσεις. Ορισμένοι πιστεύουν ότι πρόκειται για μία ακόμη από τη σειρά των εκθέσεων που κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, δηλαδή προειδοποιούν τα κράτη μέλη της ΕΕ για τον κίνδυνο να μην επιτευχθούν οι στόχοι της Λισαβώνας και τα καλούν να γεφυρώσουν το χάσμα ανάμεσα σε ρητορική και σε μεταρρυθμίσεις. Η έκθεση της Ειδικής Μονάδας πράγματι τα κάνει όλα αυτά, αλλά επιπλέον περιέχει μηνύματα ειδικά για κάθε χώρα - με στόχο όχι μόνο να καυτηριάσει τα αρνητικά αλλά και να εξάρει τα θετικά.

Αυτή η προσέγγιση αυξάνει την πίεση πάνω σε όσους καθυστερούν στις μεταρρυθμίσεις. Επίσης, η εξάπλωση της «βέλτιστης πρακτικής» ενθαρρύνει με θετικό τρόπο τη μεταρρύθμιση, αναδεικνύοντας το σημείο ότι οι μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες δεν είναι κατ' ανάγκη ένα άλμα στο άγνωστο. Κάποια κράτη μέλη έχουν αποκομίσει εμπειρίες από τις οποίες τα άλλα μπορούν να αντλήσουν εποικοδομητικά συμπεράσματα.

Ελπίζω ότι η έκθεση της Ειδικής Μονάδας θα αποδειχθεί χρήσιμη όταν κάνουμε τον απολογισμό της προόδου της Ιρλανδικής Προεδρίας. Η τέταρτη επέτειος του προγράμματος της Λισαβώνας πλησιάζει - καλό θα ήταν να μπορέσουμε να τη γιορτάσουμε διαπιστώνοντας ότι έχει σημειωθεί πραγματική και αξιόλογη πρόοδος.

Δεν είναι μυστικό ότι το πρόγραμμα δράσης της Λισαβόνας βρίσκεται σε δυσκολία· ωστόσο, δεν έχω συναντήσει κανέναν που να είναι εναντίον του. Όλοι τάσσονται υπέρ του προγράμματος, πρόσεξα όμως ότι συνηθίζουν να δίνουν την έμφαση σε διαφορετικές πτυχές του. Ορισμένοι προτιμούν να τονίζουν την *δυναμική ανταγωνιστικότητα* και να ξεχνούν την *αειφορία*· άλλοι δίνουν την έμφαση στην *κοινωνική συνοχή* και παραλείπουν τις *διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις*.

Πρέπει να σταματήσουμε την επιλεκτική προσέγγιση. Χρειαζόμαστε μια ολιστική προσέγγιση. Πρέπει να ενστερνιστούμε το σύνολο του προγράμματος δράσης. Η οικονομική μεταρρύθμιση δεν είναι εχθρός της κοινωνικής αλληλεγγύης, είναι η βάση της.

Ένα τμήμα των προτεινόμενων συμπερασμάτων που θα ήθελα ιδιαίτερα να αναδείξω είναι η απόφαση να διοχετεύσουμε σημαντικό μερίδιο της οικονομικής και κοινωνικής χρηματοδότησης μετά το 2006 στις επενδύσεις σε ανθρώπινους πόρους και στη δια βίου μάθηση.

Πιστεύω ότι, σε σχέση με τις προσεχείς δημοσιονομικές προοπτικές, πρέπει να εκτιμήσουμε τους στόχους για τις δαπάνες μας και να αξιολογήσουμε αν οι μηχανισμοί που χρησιμοποιούμε είναι επαρκείς. Αν προεξάρχων στόχος μας είναι η μεγαλύτερη παραγωγικότητα και η ισχυρότερη ανάπτυξη, τότε είναι απολύτως λογικό να δαπανούμε τους πόρους μας κατά τρόπο που να προάγει περισσότερο την ανάπτυξη.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Σε γενικές γραμμές, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηρίζει τη δημιουργία Ευρωπαϊκής Μεθοριακής Υπηρεσίας, γεγονός που ανταποκρίνεται στην αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών και μπορεί να προσφέρει μια σαφή κοινοτική προστιθέμενη αξία σε ένα χώρο όπου δεν υπάρχουν πλέον εσωτερικά σύνορα.

Ιδιαίτερα χαιρετίζω, στο διάστημα που μεσολάβησε από την τελευταία τοποθέτησή μου επί του θέματος, τις πολύ σημαντικές προόδους που πραγματοποίησε το τομεακό Συμβούλιο σε επιμέρους νομοθετικές προτάσεις. Αυτό που περιμένουν οι πολίτες είναι πρακτικά και χειροπιαστά αποτελέσματα, ιδίως σε έναν τομέα που τους ενδιαφέρει άμεσα και απευθείας, όπως είναι οι διατάξεις για το άσυλο, την επιστροφή και τη λαθρομετανάστευση.

Πολλά μένουν ακόμη να γίνουν και επισημαίνω ιδίως τη δέσμευση που επιλέξατε να αναλάβετε, δηλαδή να συμφωνήσετε ελάχιστα πρότυπα για ζητήματα ασύλου και καθεστώτος προσφύγων πριν από το τέλος του χρόνου. Οι πολίτες θεωρούν σημαντικές τις καθυστερήσεις στα θέματα αυτά και δεν πείθονται από γενικόλογες εξηγήσεις.

Διαθρησκευτικός διάλογος

Στις 25 Σεπτεμβρίου υπέγραψα μαζί με τον Πρόεδρο Schieder της κοινοβουλευτικής συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, δήλωση σχετικά με το Χάρτη ευρωπαϊκών κομμάτων για μια μη ρατσιστική κοινωνία, στον οποίο τονίζεται η κοινή μας δέσμευση και ο ρόλος των πολιτικών κομμάτων στην καταπολέμηση των διακρίσεων. Επαναβεβαιώσαμε τον κοινό στόχο της δημιουργίας μιας Ευρώπης αξιών, στην οποία θα πάψει να υπάρχει κάθε μορφή μισαλλοδοξίας και διώξεων, μεταξύ άλλων για λόγους φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή εθνικότητας.

Υποστηρίζω κατηγορηματικά το πνεύμα των συμπερασμάτων και ενώνω τη φωνή μου στην καταδίκη κάθε εκδήλωσης αντισημιτισμού και ιδίως της βίας εναντίον προσώπων ή επιθέσεων σε τόπους λατρείας.

Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δίνουμε μεγάλη σημασία στις επικοδομητικές πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει η Ιταλική Προεδρία για την ενθάρρυνση του διαθρησκευτικού διαλόγου, ως οργάνου για την καλλιέργεια της ειρήνης, της ανοχής και της κοινωνικής συνοχής.

ΛΙΕΥΡΥΝΣΗ

Όπως και εσείς, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προσβλέπει στην προσχώρηση των δέκα νέων κρατών μελών την 1η Μαΐου 2004, θεωρώντας ότι αποτελεί το επιστέγασμα των επιτευγμάτων της γενιάς μας.

Το Κοινοβούλιο μελέτησε με προσοχή τις εκθέσεις παρακολούθησης που υπέβαλε η Επιτροπή στις 5 Νοεμβρίου 2003, και παροτρύνει τα νέα κράτη μέλη να δείξουν αποφασιστικό πνεύμα ώστε να ξεπεράσουν τις εναπομένουσες δυσκολίες που επισημάνθηκαν στις εκθέσεις και έτσι να τηρήσουν τη δική τους πλευρά του αμοιβαίου συμβολαίου προσδοκιών μας, εξασφαλίζοντας ότι η ένταξη θα πραγματοποιηθεί ομαλά κατά τα προβλεπόμενα.

Βουλγαρία και Ρουμανία

Οι εκθέσεις παρακολούθησης της Επιτροπής επιβεβαίωσαν τη διαφοροποιημένη πρόοδο που σημειώνουν στις ενταξιακές προετοιμασίες τους η Βουλγαρία και η Ρουμανία. Ο κοινός στόχος για ένταξη το 2007 είναι ρεαλιστικός και δεν πρέπει να χαλαρώσουμε την προσήλωση και την αποφασιστικότητά μας στη βοήθεια που προσφέρουμε. Ούτε πρέπει να απαρνηθούμε την αρχή της αξίας κάθε χώρας: μια υποψήφια χώρα έχει το δικαίωμα να κριθεί με βάση την αξία της, ανεξάρτητα από εξωγενείς πολιτικές παραμέτρους. Παρομοίως, η δέσμευσή μας απαιτεί πλήρη αμοιβαιότητα προσπαθειών από πλευράς των υποψηφίων: αναμένουμε να τηρηθούν στο ακέραιο τα υπεσχημένα. Δεν είναι μυστικό ότι ορισμένοι τομείς, ιδίως οι διοικητικές και δικαστικές δυνατότητες, εξακολουθούν να απαιτούν ειδική φροντίδα και προσοχή.

Τουρκία

Η πρόοδος την οποία σημείωσε η Τουρκία τον τελευταίο χρόνο υπό την ηγεσία του Πρωθυπουργού Erdogan, ασφαλώς ξεπερνάει τις προσπάθειες που κατέβαλαν προηγούμενες κυβερνήσεις επί τέσσερις δεκαετίες. Αναγνωρίζουμε και χαιρετίζουμε την εξαιρετικά θετική δυναμική της υπό εξέλιξη νομοθετικής μεταρρύθμισης. Η Τουρκία έχει φτάσει πιο κοντά στην ικανοποίηση των κριτηρίων της Κοπεγχάγης και αυτό πρέπει να το αναγνωρίσουμε. Η Επιτροπή επισημαίνει τα κενά, ιδίως στον τομέα της υλοποίησης, και δείχνει τί απομένει να γίνει.

Η επίλυση της διένεξης στην Κύπρο δεν είναι προαπαιτούμενο για την Τουρκία - δεν είναι δυνατόν να τεθούν νέες προϋποθέσεις μετά τη σύνοδο του Ελσίνκι. Ωστόσο, είναι αναντίρρητο γεγονός ότι το κλίμα της δέσμευσής μας προς την Τουρκία θα βελτιωνόταν αισθητά εάν μπορούσε να επιτευχθεί λύση στο Κυπριακό πριν από την 1η Μαΐου 2004.

Κύπρος

Ανεξάρτητα από τα αποτελέσματα των εκλογών στη Βόρεια Κύπρο την Κυριακή, συμμεριζόμαστε την ελπίδα ότι το περιθώριο ευκαιρίας που απομένει θα δώσει σε όλο το λαό της Κύπρου την προοπτική να ενταχθεί σε αυτό το χώρο ειρήνης, σταθερότητας και ευημερίας που είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν θα λυπηθούμε προσπάθειες για να ενθαρρύνουμε τη διαδικασία αυτή.

Δυτικά Βαλκάνια

Επισκέφθηκα την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων φέτος τον Οκτώβριο και αισθάνθηκα ιδιαίτερη ενθάρρυνση από τη νέα θετική διάθεση που αντιλήφθηκα να κυριαρχεί, σε αρμονία με την ευρωπαϊκή αποστολή όλων των κρατών. Πρέπει να ενθαρρύνουμε και να καλλιεργήσουμε τη ροπή προς την Ευρώπη. Πρέπει να ενθαρρύνουμε τα κράτη να συνεργαστούν μεταξύ τους όχι μόνο στην οικονομία και το εμπόριο, αλλά και στον κοινό αγώνα τους εναντίον του οργανωμένου εγκλήματος. Αυτό το νέο δίκτυο συνεργατικών δεσμών και επιδίωξης κοινών στόχων θα αποδειχθεί πολύτιμη προετοιμασία για την ένταξη. Πρέπει για παράδειγμα να ενθαρρύνουμε τις προσπάθειες της Κροατίας και της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και να αναγνωρίσουμε την πρόοδο που έχει σημειωθεί.

Πάνω απ' όλα, πρέπει να συλλογιστούμε για τις στρατηγικές συνέπειες του δρόμου που τόσο καλά χαράξαμε στη συνάντηση της Θεσσαλονίκης και να συνεκτιμήσουμε το ενδιαφέρον μας από πλευράς ευρωπαϊκής πολιτικής όταν θα καταρτίζουμε τον προγραμματισμό των επόμενων ετών και τις οικονομικές και άλλες συνέπειες.

Έχουμε βάσιμους λόγους να είμαστε αισιόδοξοι και να πιστεύουμε στη δύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να δρομολογήσει μια διαδικασία «δημιουργικής συμφιλίωσης». Αυτή ίσως συμβολίζεται κατά τον καλύτερο τρόπο από τις πρόσφατες χειρονομίες συμφιλίωσης: πρώτα ανάμεσα στους Προέδρους της Σερβίας και Μαυροβουνίου και της Κροατίας και στη συνέχεια ανάμεσα στους Προέδρους της Σερβίας και Μαυροβουνίου και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Ούτε πρέπει να ξεχνάμε ότι η ευρωπαϊκή προοπτική είναι δυνατόν να καταστραφεί από την άνοδο του λαϊκιστικού εθνικισμού. Η ευρωπαϊκή προοπτική για τις χώρες αυτές μετά τη Θεσσαλονίκη δεν αφορά πλέον φιλόδοξες διακηρύξεις αλλά προγράμματα δράσης και σαφή χάραξη προτύπων και τήρηση των κριτηρίων που θέσπισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση

Την περασμένη εβδομάδα, εγκαινίασα την πρώτη ευρωμεσογειακή κοινοβουλευτική συνέλευση. Πρόκειται για σημαντικό βήμα προόδου στη διαδικασία της Βαρκελώνης, ένα βήμα που πιστεύω ότι θα δώσει νέα δημοκρατική ώθηση στην πραγματική, βαθιά και διατομεακή συνεργασία με τους εταίρους μας της Μεσογείου.

Θα ήθελα να επισύρω την προσοχή σας στην δραστήρια και εποικοδομητική συμμετοχή εκπροσώπων τόσο της Κνεσέτ όσο και του Παλαιστινιακού Νομοθετικού Συμβουλίου. Για την πρώτη συνεδρίαση της νέας ευρωμεσογειακής κοινοβουλευτικής συνέλευσης, η οποία θα διεξαχθεί επί Ιρλανδικής Προεδρίας αλλά θα φιλοξενηθεί από τη Βουλή των Ελλήνων, ελπίζω ότι θα είναι δυνατόν να παρευρεθούν ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και ο Πρόεδρος της Επιτροπής.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ηνωμένες Πολιτείες

Χαιρετίζω ένθερμα τη διακήρυξη για τις υπερατλαντικές σχέσεις και την υψηλή προτεραιότητα που έχετε προσδώσει στην σύμπραξή μας με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Έχετε την αμέριστη υποστήριξή μας. Το Κοινοβούλιο είναι προσηλωμένο στον εποικοδομητικό διάλογο, στην άντληση δύναμης από τις κοινές αξίες πάνω στις οποίες στηρίζεται η σχέση μας.

Στο πλαίσιο αυτό θα ήθελα για λογαριασμό του Κοινοβουλίου να αναδείξω ένα ζήτημα. Θα ήθελα να εκφράσω τις ιδιαίτερες ανησυχίες μας για τη βάση του Γκουαντανάμο. Ανησυχούμε για την παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αλλά η ανησυχία μας για την μη τήρηση των δικαιωμάτων επεκτείνεται σε όλους τους κρατούμενους: είναι ηθικά απαράδεκτο να περιορίζουμε την έκφραση ανησυχιών στους δικούς μας μόνο πολίτες. Θέλουμε δίκαιη δίκη για όλους τους κρατούμενους.

Ακριβώς σε μια φάση που βαθαίνουμε τις υπερατλαντικές σχέσεις, η ειλικρινής μας φιλία δεν πρέπει να αποκλείει τις ειλικρινείς μας ανησυχίες. Δεν πρέπει να δειλιάσουμε να θέσουμε το ζήτημα του Γκουαντανάμο στην ημερήσια διάταξη της προσεχούς συνάντησης υψηλού επιπέδου ΕΕ-ΗΠΑ.

Ρωσία

Θεωρώ ευτυχή σύμπτωση το γεγονός ότι σήμερα, τη μέρα που η Ρωσία εορτάζει περήφανα την «ημέρα του συντάγματος», εκφράζω σε αυτήν εδώ την συνεδρίαση την άποψή μου ότι είναι προς το κοινό μας συμφέρον να τηρεί η Ρωσία τα υψηλότερα δυνατά δημοκρατικά και συνταγματικά πρότυπα.

Στο Κοινοβούλιο έχουμε πολύ βαθιές ανησυχίες: για τις πρόσφατες εκλογές, που ήταν μεν ελεύθερες, αλλά όχι δίκαιες σύμφωνα με την εκτίμηση των παρατηρητών του Συμβουλίου της Ευρώπης· για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης· για την ακόμη άλυτη κρίση στην Τσετσενία· για δηλώσεις υψηλού επιπέδου ότι η Ρωσία ενδέχεται να μην κυρώσει το Πρωτόκολλο του Κυότο (με τις συνέπειες που όλοι πολύ καλά ξέρουμε γι' αυτή τη διεθνή συμφωνία). Θα ήθελα σχετικά να προτείνω να ανατεθεί επείγοντως στην Επιτροπή η παρακολούθηση της συνέχειας της διάσκεψης του Μιλάνου σχετικά με το Κυότο. Εάν θέλουμε να τεθεί σε ισχύ το Πρωτόκολλο του Κυότο, η ρωσική συμμετοχή είναι απαραίτητη.

Είναι σωστό ότι πρέπει να εμβαθύνουμε την οικονομική μας συνεργασία με βάση τη διακήρυξη της Αγίας Πετρούπολης. Αλλά, η εταιρική σχέση συνεπάγεται ένα βαθμό αμοιβαιότητας και σεβασμού για τις αξίες που βρίσκονται στην καρδιά του ευρωπαϊκού μας εγχειρήματος, συμπεριλαμβανομένων των αξιών της πλουραλιστικής δημοκρατίας και του σεβασμού των θεμελιωδών ελευθεριών.

Στρατηγική για την ασφάλεια και άμυνα

Θα ήθελα να εξάρω το έργο που εκτελείται σήμερα στον τομέα της αμυντικής πολιτικής, καθώς και τις τρεις επιχειρήσεις αντιμετώπισης κρίσεων που εκτελέστηκαν με επιτυχία στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ. Η έμφαση στο επιχειρησιακό περιεχόμενο, με βάση τη συμπληρωματικότητα και την επικουρικότητα, είναι πολύ ευπρόσδεκτη.

Θα ήθελα επίσης να τονίσω τη σημασία που δίνουμε στην έγκριση του εγγράφου που υποβλήθηκε από τον Υπατο Εκπρόσωπο Javier Solana, ως σημαντικό βήμα για τη χάραξη σαφών προτεραιοτήτων στα συμφέροντα και τους στόχους μας στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας.

ΕΕ/Ηνωμένα Έθνη

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μια στρατηγική ασφάλειας μπορεί να αναπτυχθεί μόνο με βάση την πολυμερή προσέγγιση και το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών. Στις 29 του προσεχούς Ιανουαρίου θα υποδεχτούμε τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών κ. Kofi Annan, όταν θα παραλάβει για λογαριασμό των Ηνωμένων Εθνών το Βραβείο Ζαχάρωφ και θα τιμήσουμε τους θανάτους προσωπικού του ΟΗΕ που έπεσαν κατά την εκτέλεση του καθήκοντος. Η ημέρα αυτή επίσης θα είναι η ευκαιρία για το Κοινοβούλιο να υιοθετήσει μια στρατηγική η οποία θα εκθέτει τη συμβολή του στην ενίσχυση της αποτελεσματικής πολυμερούς προσέγγισης. Χαιρετίζουμε ένθερμα την χωρίς προηγούμενο κοινή πρωτοβουλία ΕΕ/ΟΗΕ στη συνεργασία για τη διαχείριση κρίσεων.

ΔΚΔ

Σήμερα το απόγευμα θα συγκληθεί η Διακυβερνητική Διάσκεψη, όπου θα έχω την ευκαιρία να τοποθετηθώ. Η ΔΚΔ δεν είναι άβουλο ενεργούμενο: έχει τη δική της ακεραιότητα και υπάρχουν ζητήματα ουσίας που είναι σημαντικά για τα κράτη μέλη. Θα ήθελα να σας ζητήσω να βρείτε το ευρωπαϊκό πνεύμα όταν εξετάζετε όλα αυτά τα ζητήματα, με στόχο να επιτευχθεί αποτελεσματικός συμβιβασμός και όχι ο ελάχιστος κοινός παρονομαστής.

Θα ήθελα επίσης να απευθύνω μια έκκληση: όχι εκκρεμότητες! Να προσέξουμε οι κόκκινες γραμμές να μην είναι τόσο πολλές που να κρύβουν το μαύρο μελάνι.

Εμπρός λοιπόν, με τον τρόπο αυτό, να προσφέρουμε ένα καλό Σύνταγμα για την Ευρώπη.

**ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΡΑΤ COX,
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ,
ΣΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ**

12 Δεκεμβρίου 2003, Βρυξέλλες

Ξεκινώντας την ομιλία μου, θα ήθελα να δηλώσω την εκτίμηση του Κοινοβουλίου για τις εξαιρετικές προσπάθειες που καταβάλατε εσείς κύριε Πρόεδρε, ο κ. Frattini και οι συνάδελφοί σας στην Ιταλική Προεδρία, έτσι ώστε να φτάσουμε σε αυτό το αποφασιστικό στάδιο της Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Στις συμβιβαστικές προτάσεις που διατυπώσατε σε διάφορα στάδια, προσπαθήσατε να κινηθείτε όσο το δυνατόν πλησιέστερα στα αποτελέσματα της Συνέλευσης, τα οποία, όπως όλοι συμφωνήσαμε, αποτελούσαν τη βάση για τις εργασίες της ΔΚΔ και τα οποία προσυπέγραψαν όλες οι κυβερνήσεις μας, εκπρόσωποι όλων των κοινοβουλίων μας, καθώς και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τα αποτελέσματα των εργασιών μας θα πρέπει να κυρωθούν σε όλα τα κράτη μέλη, σε σημαντικό δε αριθμό χωρών θα διεξαχθούν δημοψηφίσματα. Για να κατακτήσει το εγχείρημα αυτό την αποδοχή της κοινής γνώμης, θα χρειαστεί συνεχής επισήμανση των θετικών συνεπειών που θα μπορούσε να έχει το Σύνταγμα:

- συνοχή στις εξωτερικές πολιτικές μας, αποτελεσματικότερη λήψη αποφάσεων στο νομοθετικό έργο μας,
- συντονισμένη δράση σε ζητήματα εσωτερικής ασφάλειας, μετανάστευσης και ασύλου,
- προστασία των κοινών αξιών μας μέσω της ενσωμάτωσης του Χάρτη των Θεμελιωδών Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στη Συνθήκη,
- ενισχυμένη κοινοβουλευτική διάσταση δεδομένου ότι τα εθνικά κοινοβούλια και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα διαδραματίζουν πληρέστερο ρόλο,
- δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις για όλα τα θεσμικά μας όργανα,
- ανακατεύθυνση των προσπαθειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έτσι ώστε να δοθεί έμφαση σε τομείς όπου η συνεργασία της Ευρώπης προσφέρει προστιθέμενη αξία στις ενέργειες των κρατών μελών.

Θα ήθελα να ζητήσω από εσάς, τους πολιτικούς ηγέτες, να δίνετε μεγαλύτερη έμφαση στις θετικές πλευρές της Συνταγματικής Συνθήκης και ίσως λίγο μικρότερη έμφαση σε αυτά που θεωρείτε απειλές για την εθνική σας κυριαρχία. Οι κόκκινες γραμμές δεν πρέπει να κρύβουν το μαύρο μελάνι, αν και βέβαια δεχόμαστε ότι η ΔΚΔ δεν είναι ένα άβουλο όργανο τυπικής επικύρωσης των αποτελεσμάτων της Συνέλευσης. Πιστεύουμε ότι θα κατορθώσετε να αναζωπυρώσετε τον ενθουσιασμό της κοινής γνώμης και όχι να παραχωρήσετε περαιτέρω έδαφος στους ευρωσκεπτικιστές.

Η Συνθήκη θα έχει μεγάλη αξία εάν επιτύχει μια συνταγματική διευθέτηση. Ίσως δεν έχω ακόμη αποκτήσει την ιστορική σοφία του Προέδρου Giscard d'Estaing, και οπωσδήποτε όχι την μακροβιότητά του -βλέπετε, δεν συμπεριλαμβάνομαι στους Αθανάτους-, οπότε θα καταλάβετε ότι δεν θεωρώ ότι η Συνθήκη αυτή πρέπει υποχρεωτικά να παραμείνει αμετάβλητη για 50 χρόνια, πιστεύω όμως ότι τουλάχιστον δεν πρέπει να εμφυτεύσουμε μέσα της τα σπέρματα της απαρχαίωσής της. Το πρόβλημα με τις προηγούμενες Συνθήκες μας ήταν ότι υποχρεωνόμασταν να ξεκινάμε τις διαπραγματεύσεις για την επόμενη Συνθήκη πριν καν τελειώσουμε την κύρωση της προηγούμενης. Τουλάχιστον, πρέπει να αποφύγουμε να συμπεριλάβουμε σε αυτή τη Συνθήκη την εντολή της προσεχούς ΔΚΔ.

Κατά συνέπεια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πιστεύει ότι δεν πρέπει να υπάρχουν ανοικτές προβλέψεις για το μέλλον, εννοώ τις λεγόμενες «ρήτρες ραντεβού», αν και δεχόμαστε ότι ορισμένες διατάξεις μπορεί να μην τεθούν σε ισχύ παρά ύστερα από μερικά χρόνια, ενώ πιστεύουμε ότι πρέπει να συνοδεύονται από τις κατάλληλες διασφαλίσεις. Η ιστορία μάς έχει διδάξει ότι οι εκκρεμότητες του Μάαστριχτ ουσιαστικά δεν ρυθμίστηκαν στο Άμστερνταμ, ότι τα ζητήματα που παρέμειναν άλυτα στο Άμστερνταμ ουσιαστικά δεν ρυθμίστηκαν στη Νίκαια και ότι σε μια Ευρώπη με 25 και σύντομα περισσότερα κράτη μέλη είναι απαραίτητο ένα συνταγματικό πλαίσιο το οποίο να διατηρηθεί για εύλογο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε να μπορούμε στη συνέχεια να στρέψουμε την προσοχή μας στις πραγματικές ανησυχίες των εκλογέων μας - θέσεις εργασίας, ασφάλεια και αιεφόρο ανάπτυξη. Πάνω απ' όλα, θα μπορούσαμε να ολοκληρώσουμε αυτή τη φάση με τον συνεχή συνταγματικό ανασχεδιασμό και τα ατέλειωτα μερεμέτια.

Με προσκαλέσατε να συμμετάσχω στις εργασίες σας ώστε να προσφέρω την κοινοβουλευτική άποψη για τα πεπραγμένα σας. Με την άδειά σας, θα ήθελα να μη διατυπώσω λεπτομερή σχόλια σε συγκεκριμένα ζητήματα όπου το Κοινοβούλιο επιθυμεί να τοποθετηθεί, μέχρις ότου φτάσετε σε αυτά τα σημεία στην ημερήσια διάταξή σας. Το Κοινοβούλιο έχει τον δικό του θεσμικό ρόλο, αλλά έχει και το γενικότερο καθήκον να σας συμβουλεύει - και τίποτα περισσότερο - σχετικά με συγκεκριμένα ζητήματα γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.

Θα έχετε ασφαλώς να πάρετε δύσκολες αποφάσεις τόσο σχετικά με τους τομείς που πρόκειται να καλύπτονται από την ειδική πλειοψηφία όσο και τον τρόπο με τον οποίο θα οργανωθεί η ειδική πλειοψηφία. Το Κοινοβούλιο θα σχηματίσει τη συνολική του άποψη δίνοντας απάντηση σε ένα πολύ ευθύ ερώτημα: η λύση που θα βρείτε, ενισχύει την ικανότητα της Ένωσης να φέρνει αποτελέσματα ή την εξασθενεί; Ξέρουμε ότι σε αυτή τη φάση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί η ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία σε όλες τις περιπτώσεις, και αυτό το δεχτήκαμε όταν επιδοκιμάσαμε τα αποτελέσματα της Συνέλευσης.

Οι περαιτέρω σημαντικές μειώσεις του πεδίου της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία ή η διευκόλυνση της παρεμπόδισης της λήψης αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορεί να καθησυχάσουν επιφανειακά την κοινή γνώμη των κρατών μελών βραχυπρόθεσμα· ωστόσο, πιο μακροπρόθεσμα κινδυνεύουν να υπονομεύσουν τις δυνατότητες δράσης μας και να επιδεινώσουν την απογοήτευση της κοινής γνώμης για τη σημασία της Ευρώπης και την ικανότητά της να αντιμετωπίζει τα πραγματικά προβλήματα των πολιτών μας.

Πρέπει να πω ότι ορισμένες από τις συμβιβαστικές προτάσεις της Ιταλικής Προεδρίας, και ιδιαίτερα εκείνες που θα συνεπάγονταν διακοπή των διαδικασιών με παραπομπή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο -στους τομείς του αστικού και του ποινικού δικαίου- θα προκαλούσαν διατάραξη της ομαλής θεσμικής ισορροπίας του νομοθετικού έργου.

Υπάρχει ωστόσο ένα ζήτημα με ειδικό κοινοβουλευτικό ενδιαφέρον: πρόκειται για τις διατάξεις για την χρηματοδότηση της Ένωσης και τη διαδικασία προϋπολογισμού της. Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει το ισορροπημένο αποτέλεσμα στο οποίο κατέληξε η Συνέλευση: τα κράτη μέλη συμφωνούν τους ίδιους πόρους, το Συμβούλιο αποφασίζει τις πολυετείς δημοσιονομικές προοπτικές με σύμφωνη γνώμη του Κοινοβουλίου, απλουστεύεται δε η διαδικασία προϋπολογισμού.

Έχουν διατυπωθεί διάφορες ιδέες από το ECOFIN και από ορισμένες εθνικές αντιπροσωπείες. Ορισμένες από τις προτάσεις αυτές θα υπονόμειαν τον κοινοβουλευτικό έλεγχο του προϋπολογισμού όχι απλώς σε σύγκριση με τα συμπεράσματα της Συνέλευσης του 2003 αλλά και σύγκριση με τη δημοσιονομική συνθήκη του 1975. Κατά την άποψή μας βασίζονται σε παρεξήγηση. Μετά τη διοργανική συμφωνία του 1988 σχετικά με το πολυετές πλαίσιο, τα θεσμικά μας όργανα κατόρθωσαν να επιτύχουν συμφωνία για τον προϋπολογισμό κάθε χρόνο.

Ο προϋπολογισμός ουδέποτε συνέβη να εξαντλήσει τους ίδιους πόρους.

Από τα δύο σκέλη της αρχής του προϋπολογισμού, το Κοινοβούλιο έχει δείξει μεγαλύτερη συγκράτηση στην αύξηση των δαπανών απ' ό,τι το Συμβούλιο κατά την περίοδο από το 1988 έως το 2003 (συνολικά 21 δισ. ευρώ στους τομείς της διακριτικής ευχέρειας του Κοινοβουλίου και 33 δισ. ευρώ στους αντίστοιχους τομείς του Συμβουλίου) και, όπως πληροφορηθήκαμε από τον πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου αυτή την εβδομάδα, το βασικό δημοσιονομικό πρόβλημα που είχαμε ήταν ότι κάθε χρόνο οι δαπάνες μας υστέρησαν σημαντικά, έως και 15 δισ. ευρώ, από τον συνολικό προϋπολογισμό που ενέκριναν τα θεσμικά μας όργανα. Αυτή η υστέρηση δαπανών μπορεί να είναι ευπρόσδεκτη είδηση για τους λογιστές των εθνικών μας θησαυροφυλακίων αλλά αποτελεί ένδειξη του γεγονότος ότι δεν επιτυγχάνουμε τους στόχους πολιτικής μας, είτε πρόκειται για τη γεωργία είτε για τα διαρθρωτικά ταμεία είτε για τις εξωτερικές δαπάνες.

Δεν υπάρχουν στοιχεία που να υποστηρίζουν την άποψη ότι οι νέες δημοσιονομικές προτάσεις της Συνέλευσης θα οδηγήσουν σε δημοσιονομική διολίσθηση. Αντιθέτως, η κοινή ευθύνη με το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για το σύνολο του προϋπολογισμού και για το πολυετές πλαίσιο είναι ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσουμε. Η εναλλακτική λύση του ECOFIN είναι ένα βήμα προς τα πίσω· έρχεται σε σύγκρουση με τα δημοσιονομικά στοιχεία, με την όλη λογική της Συνταγματικής Συνθήκης, με τις μακροπρόθεσμες προσπάθειές μας να εκδημοκρατίσουμε τις εργασίες μας μέσω του αυξημένου κοινοβουλευτικού ελέγχου. Δεν απορρίπτω προκαταβολικά ορισμένες από τις ιδέες που περιέχονται στις πιο πρόσφατες προτάσεις, πρέπει όμως να σας προειδοποιήσω ότι το Κοινοβούλιο έχει κατηγορηματικές απόψεις στο ζήτημα αυτό, διότι οι δημοσιονομικές εξουσίες, ο έλεγχος του δημόσιου ταμείου, είναι ένα θέμα που βρίσκεται στην καρδιά της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και σε όλα τα κράτη μέλη μας. Επισημαίνω ότι όταν συναντηθήκαμε με βουλευτές των εθνικών κοινοβουλίων που συμμετείχαν στη Συνέλευση την περασμένη εβδομάδα, επικράτησε συναίνεση σχετικά με την άποψη ότι δεν πρέπει να τεθούν υπό αμφισβήτηση τα δικαιώματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ιδίως στη διαδικασία προϋπολογισμού.

Το πρωταρχικό μου καθήκον είναι σαφώς να υπερασπίζομαι τη θέση του Κοινοβουλίου, τις πολιτικές προνομίες του, αλλά και την αποτελεσματικότητά του. Το Κοινοβούλιο, με τον βαρύ νομοθετικό φόρτο εργασίας και το ρόλο του στον έλεγχο του προϋπολογισμού και της Επιτροπής, πρέπει επίσης να είναι λειτουργικό σώμα. Το έργο του μπορεί να εκτελεσθεί μόνο από ένα Κοινοβούλιο, όχι από μια Σύνοδο των Λαών. Οι 736 έδρες -στις προτάσεις της Επιτροπής και στη συμβιβαστική ιταλική πρόταση- αγγίζουν σαφώς τα όρια της οργανωτικής αντοχής ενός λειτουργικού Κοινοβουλίου. Μπορεί βεβαίως να κρίνετε ότι υπάρχει ανάγκη να εξεταστεί η κατανομή των εδρών, ιδίως προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ανησυχίες των μικρότερων κρατών μελών, και ίσως να αναγνωρίσετε τις ανησυχίες άλλων κρατών μελών για την εκπροσώπησή τους σε άλλα θεσμικά όργανα, αλλά αυτό δεν πρέπει να οδηγήσει στο να θυσιαστεί η αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας, ούτε πρέπει να προσθέσει έδρες στο ήδη πολύ υψηλό σύνολο. Δεν πρόκειται απλώς για μια έκκληση του Κοινοβουλίου· για να λειτουργήσει το ευρωπαϊκό εγχείρημα, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα πρέπει να είναι αποτελεσματικά. Οι έδρες στο Κοινοβούλιο δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν σαν μάρκες σε μια παρτίδα πόκερ.

Στο τελευταίο κατάλογο θεμάτων που διένειμε χτες η Προεδρία, και για τα οποία μέχρι στιγμής δεν υπάρχει σαφής συμβιβασμός, ανακύπτουν ζητήματα ιδιαιτέρως λεπτά για τα κράτη μέλη.

Η προεξάρχουσα επιθυμία του Κοινοβουλίου είναι όταν θα ασχολείστε με τα προβλήματα αυτά να αναγνωρίσετε, όπως επιδίωξε να πράξει η Συνέλευση, ότι η επιτυχία του ευρωπαϊκού εγχειρήματος απαιτεί την αναγνώριση της πολυμορφίας των κρατών μελών, αλλά και της θεμελιώδους ισότητάς τους. Οι ιστορικές διαιρέσεις της Ευρώπης δεν πρέπει να δώσουν τη θέση τους σε νέες διαιρέσεις ανάμεσα σε μικρές και μεγάλες χώρες, σε Βορρά και Νότο, σε Ανατολή και Δύση ή σε νέους και παλιούς. Όλα τα κράτη μέλη μας πρέπει να αισθάνονται εξίσου ότι αυτό το νέο ευρωπαϊκό οικοδόμημα είναι το σπίτι τους.

*
* *

Ακούστηκαν πρόσφατα μερικές φωνές που λένε ότι η Συνταγματική Συνθήκη δεν είναι κάτι εντελώς απαραίτητο ή ότι δεν θα ήταν αποτυχία αν δεν καταλήξουμε σε αποτέλεσμα αυτό το Σαββατοκύριακο, απλώς αναβολή. Διαφωνώ και στα δύο.

Έχοντας αναγνωρίσει την επιτακτική ανάγκη στο Laeken, και έχοντας χαράξει τον στόχο στη Θεσσαλονίκη, θα αναγνωρίζαμε δημόσια την έλλειψη πολιτικής αποφασιστικότητάς μας αν τώρα αναβάλλαμε ή εγκαταλείπαμε τις προσπάθειές μας να προσφέρουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση μια αποτελεσματική θεσμική δομή ικανή να αντεπεξέλθει στις νέες προκλήσεις για τη νέα Ευρώπη στον νέο αιώνα. Η κοινή γνώμη ήδη χάνει τον ενθουσιασμό της μπροστά στις διαφωνίες και τη σύγχυση που βλέπει να επικρατούν στις εργασίες μας και οι εταίροι μας στον υπόλοιπο κόσμο θα βγάλουν τα δικά τους συμπεράσματα από οποιαδήποτε αποτυχία.

Δεν βρίσκω λόγους να πιστεύω ότι ορισμένα από τα δυσκολότερα ζητήματα που αντιμετωπίζουμε, θα γίνουν ξαφνικά ευκολότερα με το νέο έτος. Δεν είναι ότι πρόκειται για νέα ζητήματα ή για ζητήματα που χρειάζονται περισσότερη συζήτηση. Αυτό που χρειάζεται τώρα είναι η συντονισμένη προσοχή μας για να καταλήξουμε σε λύση.

Και αρνούμαι τη μοιρολατρική απαισιοδοξία όσων λένε «Καλύτερα καθόλου Σύνταγμα παρά ένα κακό Σύνταγμα». Όλοι μας θέλουμε ένα καλό Σύνταγμα και εφόσον υπάρχει πολιτική θέληση και πραγματικό πνεύμα αμοιβαίων υποχωρήσεων στις συζητήσεις μας, μπορούμε να πετύχουμε ένα καλό Σύνταγμα.